

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИМ ПРОЦЕСАМ — НАУКОВУ ПІДТРИМКУ

Проблема адаптації національної системи права до стандартів Європейського Союзу є сьогодні чи не найбільш актуальною. Основна маса наукових досліджень та й бізнес-семінарів в сфері юриспруденції так чи інакше стосується питань гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством ЄС. Такий стан обумовлений перш за все курсом України на інтеграцію в євроструктури та вступ до Всесвітньої організації торгівлі. Крім того, необхідність забезпечення примату прав людини та побудови правової держави зі стійкими демократичними традиціями також відіграють визначальну роль. Тому сьогодні першочерговим завданням є формування чітких та взаємоузгоджених механізмів реалізації кінцевої мети — позиціонування України як рівноправного члена міжнародних відносин.

Відпрацюванню таких напрямків та процедур була присвячена Міжнародна науково-методична конференція “Сучасні проблеми адаптації цивільного законодавства до стандартів Європейського Союзу”, яка відбувалась 11-12 березня 2005 року в Хмельницькому університеті управління та права. Тематика конференції стосується саме цивільного законодавства, оскільки ця галузь є найбільш динамічною та масивною в порівнянні з іншими. Більше того, прийняття Цивільного кодексу України, ознаменувало заснування істотно відмінного методологічного підходу до розуміння місця та ролі приватного права.

Науковий форум відбувався за підтримки Міністерства освіти і науки України, Міністерства юстиції України, за сприяння та безпосередньої участі Хмельницького університету управління та права, Одеської національної юридичної академії, Львівського національного університету імені Івана Франка, Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва Академії правових наук України та його Подільської лабораторії з проблем адаптації цивільного

законодавства України до стандартів Європейського Союзу, Інституту законодавства Верховної Ради України, Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київського університету права НАН України, Відділення цивільно-правових наук Академії правових наук України.

Основними напрямками роботи конференції значились: європейські правові стандарти та орієнтири розвитку сучасної правової системи країни; нове цивільне законодавство України в аспекті адаптації до стандартів Європейського Союзу; європейське право та сучасні проблеми євроінтеграції України.

В роботі названого наукового заходу брали участь провідні фахівці-науковці та практики в сфері приватного права: академіки АПРН України О.Л. Копиленко, В.В. Луць, Я.М. Шевченко, член-кореспонденти АПРН України О.В. Дзера, А.С. Довгерт, О.Д. Крупчан, доктори юридичних наук, професори М.О. Баймуратов, Р.І. Кондратьєв, В.М. Коссак, І.М. Кучеренко, Р.А. Майданник, Г.Г. Мошак, Р.Б. Шишка. Брало участь понад 30 кандидатів наук, а також молоді вчені та практичні працівники.

Наукове зібрання почалось із урочистого відкриття в актовому залі Хмельницького університету управління та права. Відкрив конференцію Голова Наглядової ради Хмельницького університету управління та права, кандидат наук з державного управління, доцент, народний депутат України **В.М. Олуйко**, який підкреслив важливість проведення даної конференції та побажав учасникам плідної роботи та творчих дискусій. З привітальними словами звернувся голова Хмельницької обласної державної адміністрації, кандидат юридичних наук **І.В. Гладуняк**, який подякував учасникам за їх присутність, що забезпечила високий представницький рівень та висловив переконаність, що такі заходи вкотре підкреслюють те високе визнання, яке здобув Хмельницький університет управління та права в науковій сфері. І перед тим, як офіційно відкрити конференцію та перейти до наукових доповідей, всі учасники конференції хвилиною мовчання віддали шану пам'яті династії видатних українських цивілістів Опанаса Андроновича та Оксани Опанасівни Підопригор, які повинні були бути учасниками цієї конференції, проте доля розпорядилась інакше (про загибель цивілістичної династії Підопригор наш часопис писав у № 4 за 2004 рік).

Пленарне засідання відкрив своїм виступом доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Одеської національної юридичної академії **М.О. Баймуратов**. У своїй науковій доповіді, яка була присвячена питанням міжнародно-правових стандартів регламентації суб'єктно-об'єктного складу муніципальної влади, зупинився на питаннях втілення даних стандартів у чинне законодавстві України і висвітлив основні проблеми, які при цьому виникають.

Проблеми адаптації законодавчого забезпечення діяльності державної служби до стандартів Європейського Союзу розкрито Головою Наглядової ради Хмельницького університету управління та права, кандидатом юридичних наук, доцентом, народним депутатом України **В.М. Олуйком**. На думку доповідача, основними напрямками адаптації законодавства, що регулює здійснення державної служби до стандартів ЄС є: подолання явища дублювання повноважень посадових осіб та відповідних органів, установ та організацій, подальша робота із впорядкування їх структури; уніфікація нормативного регулювання питань статусу державних службовців, в тому числі кадрового забезпечення, матеріального утримання та службової етики; створення єдиних засад надання платних послуг управлінського характеру; забезпечення демократизації та прозорості здійснення державного адміністрування та державної служби.

Тезу про те, що наближення законодавства України до норм і стандартів Європейського Союзу є основним напрямком інтеграційного процесу, висловив під час своєї доповіді віцепрезидент Академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, директор Інституту законодавства Верховної Ради України **О.Л. Копиленко**. Окремо доповідач зупинив свою увагу

на ролі та значенні в цьому процесі наукових інституцій, зокрема Інституту законодавства Верховної Ради України.

Основні проблеми, що виникають в процесі адаптації цивільного законодавства України в сфері інтелектуальної власності до законодавства Європейського Союзу висвітлила у своєму виступі академік Академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу проблем цивільного, трудового та підприємницького права Інституту держави і права ім. В.М. Корецького **Я.М. Шевченко**. У доповіді автор зупинилась на основних методологічних проблемах даного інституту цивільного права та запропонувала власне бачення цієї проблеми.

Питання договірної регулювання майнових відносин в світлі адаптації національного цивільного законодавства до стандартів Європейського Союзу стали основним лейтмотивом доповіді академіка Академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін Академії муніципального управління **В.В. Луця**.

Як завжди емоційним, проте надзвичайно глибоким за змістом був виступ член-кореспондента Академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка **А.С. Довгерта**. У ньому автор підняв основні проблеми адаптації приватно-правової системи України до стандартів Європейського Союзу.

Доволі актуальній проблематиці, котра зазнала перегляду засад правового регулювання у новітньому цивільному законодавстві, а саме відносинам власності, присвятив свій виступ член—кореспондент Академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка **О.В. Дзера**. Основною тезою його наукової доповіді стало те, що новий ЦК України відмовився від наявних у попередньому цивільному законодавстві положень щодо односторонньої реституції чи відсутності реституції, а це, на думку професора, не лише не відповідає європейським стандартам в цій сфері, але й створює на практиці низку проблем правозастосовного характеру. Вихід з цієї ситуації запропонував головуючий на пленарному засіданні В.М. Олуйко, який погодився надати свої послуги як народного депутата України, суб'єкта законодавчої ініціативи щодо внесення змін до чинного цивільного законодавства.

Продовжуючи пленарне засідання, з науковою доповіддю щодо проблем термінології в зобов'язальному праві в контексті адаптації до стандартів Європейського Союзу виступив доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу Львівського національного університету управління та права **В.М. Коссак**.

І завершив пленарне засідання з науковою доповіддю, в якій піднімалися питання юридичної кваліфікації трансграничних правовідносин з іноземним елементом за правом України доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Р.А. Майданик**.

Беззаперечно, що тематика конференції стала каталізатором наукового інтересу до проблеми адаптації цивільного законодавства до законодавства Європейського Союзу, і тому кількість учасників, які планували виступити та оприлюднити свої наукові досягнення в цій сфері повинна була бути набагато більшою. Однак низка об'єктивних причин не дала можливість безпосередньо взяти участь у даному науковому заході таких видатних українських вчених, як-от: академік-секретар відділення цивільно-правових наук Академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Н.С. Кузнєцова**, доктор юридичних наук, професор, академік АПрН України **М.И. Штефан**, член-кореспондент Академії правових наук України, кандидат юридичних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва Академії правових наук України **О.Д. Крупчан**, доктор юридичних наук, член-кореспондент АПрН

України, професор кафедри цивільного права № 1 Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого **І.В. Спасібо-Фатєєва**, кандидат юридичних наук, професор, член-кореспондент АПрН України **М.М. Сібільов**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права Одеської національної юридичної академії **Є.О. Харитонов**, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права № 1 Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого **І.В. Жилінкова**, доктор юридичних наук, професор, завідувач відділу Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва АПрН України **Н.М. Мироненко**, доктор юридичних наук, доцент кафедри адміністративного і фінансового права Одеської національної юридичної академії **О.І. Харитонova**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри підприємницького та комерційного права Одеської національної юридичної академії **Н.О. Саніахметова** та інші. Однак, не зважаючи на це, усі без виключення тези доповідей будуть в найближчий час видані, що зробить можливим ознайомлення широкого загалу із останніми науковими досягненнями цих видатних науковців.

Далі робота конференції проходила в трьох секціях. В цілому всі учасники продемонстрували високий науковий рівень підготовки та надзвичайну актуальність обраних тем наукових доповідей. Проте, особливо запам'ятались учасникам виступи гості із Білорусії, кандидата юридичних наук, завідувачою відділом цивільного права Інституту держави і права НАН Республіки Беларусь **О.О. Попової**, яка представила на розсуд наукового загалу проблеми правового регулювання державних закупівель товарів, робіт та послуг на досвіді Республіки Беларусь; доктора юридичних наук, старшого наукового співробітника Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України **І.М. Кучеренко**, яка висвітлила цивільно-правові проблеми перетворення унітарних підприємств в господарські товариства; кандидата юридичних наук, професора Національного університету внутрішніх справ України **Р.Б. Шишки**, який зупинив свою увагу на витоках та теоретичних засадах розвитку концепції договору; кандидата юридичних наук, доцента, заступника директора з наукової роботи Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва АПрН України **М.К. Галантича**, який підняв питання гармонізації житлового законодавства України відповідно до Європейських стандартів; кандидата юридичних наук, доцента, докторанта Київського національного університету імені Тараса Шевченка **Ю.Д. Притику**, який запропонував, враховуючи сучасну міжнародну практику розв'язання приватноправових спорів, прийняти національний правовий акт, який би визначав порядок застосування поряд з третейським способом різного роду погоджувальних, посередницьких та медіаційних процедур; кандидата юридичних наук, доцента, завідувача кафедри галузевих правових наук Національного університету "Кієво-Могилянська академія" **Р.Ю. Ханік-Посполітак**, яка зупинилася не тільки на питаннях уніфікації договірної права в Європейському Союзі та його досвіду для України у регулюванні майнових відносин у договірні зобов'язаннях, але й висловила свій особистий погляд на політичні аспекти європейської інтеграції Української держави.

В цілому ж конференція була проведена на високому науковому, методичному та організаційному рівнях, і можливо саме тому учасники роз'їхались із глибоким переконанням, що вони зустрінуться через певний час для того, щоб знову на високому науковому рівні підняти гострі питання забезпечення євроінтеграційного курсу нашої держави, а також запропонувати власні методологічно обґрунтовані підходи до їх вирішення.

Ю.В. Білоусов, к.ю.н., доцент
Р.О. Стефанчук, к.ю.н., доцент